

ATRAKCJA PRZYRODNICZA HELGOLANDU

Maria Olszowska (Mragowo)

Helgoland leży na Morzu Północnym około 70 km od lądu i można do niego dotrzeć drogą morską lub powietrzną. Stanowią go należące do Niemiec dwie różnej wielkości wyspy o łącznej powierzchni

Ryc. 1. Wysokie brzegi Helgolandu. Czerwiec 2012. Fot. J. Olszowski.

około dwóch km². Na większej wyspie znajduje się plaża i port. Zachodnia jej część zachwyca pionowymi skalnymi brzegami zbudowanymi z kolorowych piaskowców (Ryc. 1). Owo klifowe wybrzeże przyciągnęło głuptaki białe (*Morus bassanus*), które mogą na nim gniazdować. Duże kolonie lęgowe tych ptaków znajdują się głównie na skalistych wybrzeżach Islandii, Wielkiej Brytanii i Norwegii. Poza sezonem rozrodczym ptaki te sporadycznie zalatują także na polskie wybrzeże. Dorosły głuptak jest ptakiem, którego długość dochodzi do około 90 centymetrów. Doskonale lata dzięki długim i wąskim skrzydłom. Jest również znakomitym łowcą ryb, w czym pomaga mu mocny dziób zakończony spiczastym czubkiem o zębatych brzegach. W czasie łowów niczym kamień spada do wody z wysokości około 30 metrów. Dorosły ptak jest biało upierzony,

Ryc. 2. Głuptak gniazduje na skalnych półkach. Czerwiec 2012. Fot. J. Olszowski.

zaś jego głowa i szyja mają kolor żółtawy. Lotki pierwszego rzędu są ciemne. W okolicy nasady dzioba i oka występuje naga skóra, która ma postać cienkich czarnych kresek, podkreślających oryginalną i zarazem delikatną urodę tego ptaka. Głuptaki zakładają swoje gniazda na skalnych półkach klifu. Gniazdo zbudowane jest z morskich wodorostów i trawy (Ryc. 2). Samica znosi zazwyczaj jedno błękitne jajo wysia-

Ryc. 3. Mewy trójpalczaste i nurzyki zwyczajne na klifie. Czerwiec 2012. Fot. J. Olszowski.

dywane przez obojga rodziców, którzy ogrzewają je stopami a potem wspólnie karmią pisklę. Osobniki

młodociane są brązowe, biało nakrapiane. Opuszczają gniazda dopiero po sześćdziesięciu dniach. Ubarwienie dorosłego ptaka uzyskują w piątym roku życia. Ludzie, niegdyś polując na te ptaki, zauważyli, że nie opuszczają one swoich gniazd nawet w obliczu śmierci, broniąc z poświęceniem i oddaniem swoich piskląt. Nazwa „głuptaki” została więc ptakom nadana niesłusznie i kojarzy się niewłaściwie.

Głuptaki są chronione, zapisane w Czerwonej Księdze Gatunków Zagrożonych. Oprócz głuptaków na helgolandzkim klifie zobaczymy między innymi fulmary zwyczajne (petrele) (*Fulmarus glacialis*), nurzyki zwyczajne (*Uria aalge*) i mewy trójpalczaste (*Rissa tridactyla*) (Ryc. 3). Obserwacje zachowań tych morskich ptaków w czasie gniazdowania i połowów dostarczą pięknych i niezapomnianych przeżyć każdemu miłośnikowi przyrody.

Mazury posiadają atrakcję przyrodniczą nazwaną „Mazurskim Helgolandem”. To wyspa Upałty na jeziorze Mamry w północnej części Szlaku Wielkich Jezior Mazurskich. Wyspa stanowi ptasi rezerwat i podobnie jak niemiecki Helgoland jest miejscem lęgowym chronionych ptaków między innymi bielika (*Haliaeetus albicilla*).

PARK NARODOWY NIEPRZENIKNIONY LAS BWINDI (UGANDA)

Krzysztof R. Mazurski (Wrocław)

Mapa: fragm. z Bwindi Impenetrable Forest & the Kigezi Highlands.

Uganda jest krajem o powierzchni 236 tys. km², leżącym w sercu Afryki. Stosunkowo korzystne dla człowieka środowisko spowodowało znaczne jego przeobrażenie ze szkodą dla pierwotnych ekosystemów. To, co przedstawia największą wartość przyrodniczą, jest chronione w 32 obszarach, z czego 7 to parki narodowe. Jeden z nich, należący do największych, jest wymieniony w tytule (ang. Bwindi Impenetrable Forest National Park) w południowo-zachodniej części kraju przy granicy z Demokratyczną Republiką Konga, sąsiadując z jej Parkiem Narodowym Virunga o podobnych cechach. Podstawową część jego przestrzeni zajmują wilgotne górskie lasy równikowe, jeden z najbogatszych ekosystemów tego kontynentu.

Park usytuowany jest w najwyższej części Wyżyny Kigezi, wyciętej przez Western Rift Valley, który to głęboki i szeroki rów tektoniczny stanowi zachodnią część ciągle aktywnych Wielkich Rowów